

Když se v Praze řekne Pankrác...

Jeden si představí vězení, druhý městskou část, třetí možná obojí. Že by šlo o římského mučedníka, nenapadne ve městě kde se dnes již modlí jen málokdo, téměř nikoho. Správné jsou vlastně všechny tři možnosti, ale ten od kterého se vše odvíjí byl právě ten římský křesťanský mučedník z přelomu 3. a 4. století našeho letopočtu.

Tak jsme se tedy dnes sešli abychom ten **Pankrác** trochu prohlédli a hlavně na místech kde jsme doposud ještě nebyli. A když byla řeč o vězení, začali jsme u něj, vždyť tramvaj z centra končí přímo před jedním z vchodů do pankrácké věznice. Není to zrovna místo kde by turisté o sebe zakopávali ale přehlédnout jej nelze, **patří k naší historii. Příjemné povídání to ale nebude.**

Tak to je to pankrácké vězení s pověstnou věžičkou, od náměstí jej zakrývá budova soudu

Zprvu vše vypadalo normálně, nová, moderní věznice postavená v roce 1889 v polích za Prahou sloužila svému účelu jak se na věznici sluší až do roku 1938. Potom od roku 1939 během nacistické okupace zde byli češi vězněni po tisících a počet popravených dosáhl strašného čísla 1087. Vraždilo se gilotinou, vžil se název Pankrácká sekyrárna.

Po válce bylo potřeba se vyrovnat se zrádci, kolaboranty a pachateli válečných zločinů, popravovalo se dál, popravených tehdy bylo 147, posloužil k tomu Velký retribuční dekret.

V dalších poválečných letech již mohly následovat jen úsměvy, květiny a šťastné roky. Omyl, na Pankráci se popravuje dál. Na řadě jsou padesátá léta vzájemné obviňování a vyvražďování soudruhů, inscenované procesy. Přichází 27.červen 1950,den justiční vraždy české právničky, političky, poslankyně **Milady Horákové**. Jediné ženy popravené během těchto komunistických procesů. Dnes je to přesně 68 let a dva dny. Pietní místo uvnitř věznice není veřejnosti přístupné.

Připomněli jsme si tedy tuto tragedii na dohled od věznice v parku na **Náměstí Hrdinů**. I tady vzniklo jedno z pietních míst Milady Horákové. K této smutné události toho bylo již řečeno mnoho. Vzpomenu alespoň něco. Horáková jediná z 12 osob současně popravených nepožádala prezidenta republiky o milost. Bylo jí tehdy 48 let. Gottwald přes protesty světové veřejnosti, přimluvy významných osobností jako byli Albert Einstein nebo Winston Churchill, rozsudek smrti podepsal, a zapsal se tak do českých dějin. Závěrečné číslo osob které na Pankráci přišly o život se zastavilo až v roce 1990, kdy byl u nás trest smrti zrušen. **To hrozné číslo je 1580.** Tragické na tom je že opravdových zločinců a gaunerů, těch bylo vlastně jen několik desítek.

Těchto pár, vlastně velmi stručných faktů je jenom smutná historie. Neměli bychom na ni úplně zapomínat.

Na Pankrác jsou i příjemnější a také historicky zajímavá místa. K jednomu takovému jsme se vydali ulicí Na Pankráci. Je to vlastně opět jenom nadohled, přesto je potřeba v naprosto šíleném hluku a dopravním provozu překonat dálnici podchodem a použít několik přechodů abychom si uchránili holý život. Je to daň fenoménu zvanému „auto“

Jsme na místě, v parčíku nad horní částí **Sinkulovy ulice**. Tady to s tím Pankrácem vlastně všechno začalo a musíme se vrátit hodně daleko, až někam do 12. století, to zde ještě stála románská rotunda na jejímž základě postavili lidé ze vsi vzniklé při starých obchodních cestách kostel jenž zasvětili křesťanskému římskému mučedníkovi. Tím byl **svatý Pankrác**.

Kostelík svatého Pankráce na pankrácké planině

Kostel od svého založení do dnešních dnů byl pěkný otloukánek, pobořen při švédském obléhání, podepsaly se na něm husitské války, vypleněn pruskou armádou, byl dokonce na čas odsvěcen a využíván jako sklad střelného prachu. Na přelomu 18. a 19. století opět vysvěcen aby se stal tento barokní kostel jednou **z nejstarších památek** zdejší městské části.

Kostel sv. Pankráce je výjimečný také tím že má samostatnou čtyřbokou barokní zvonici. V téměř dvacet metrů vysoké zvonici je zavěšen jeden z nejstarších zvonů v Čechách. Zvon vážící 350kg zhotovil zvonař Bartoloměj Pražský **v roce 1505**.

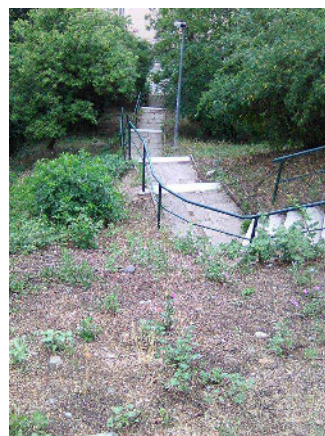
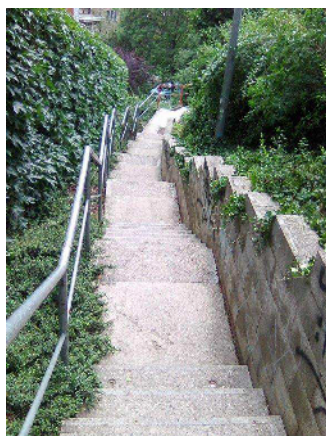
Přímo pod zvonicí a kostelem vedou tunely metra trasy C, proto v době ražby tunelů musely být základy zvonice zpevněny a upraveno zavěšení vzácného zvonu. Jeho zvonění je v současnosti řízeno počítačem.

V parku je i zajímavě řešený památník pankráckým obětem první světové války.

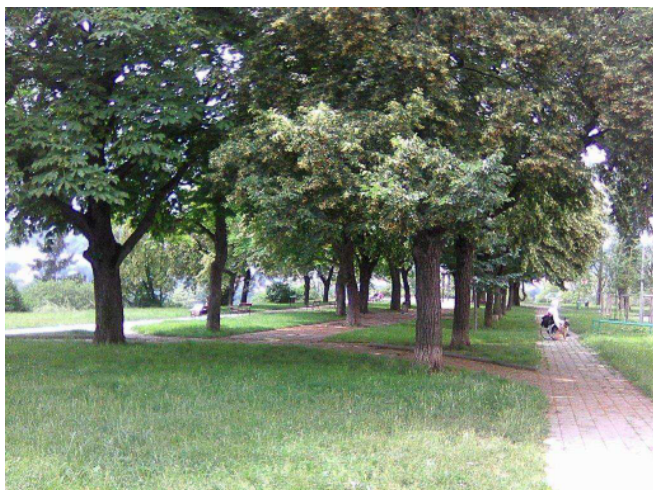

Schůdky pod kostelem nás vedou k rozhraní mezi Podolím a Pankrácem, pomyslnou hranici tu tvoří ulice Na Topolce. Výškový rozdíl ji předurčuje jako ulici z níž vede několika strmých schodišť. Při stoupání nahoru připomínají schody do nebe. Název Topolka je velmi starý, bývala to totiž v tomto jihozápadním svahu vinice a v ní studánka. Studánka Topolka byla prý kdysi jediným zdrojem pitné vody pro Vyšehrad.

Schody, schody a zase schody, to je Topolka

Topolka ale nejsou jenom schody. Park Topolka na konci ulice Na Topolce je oáza klidu s neuvěřitelným rozhledem.

Pro svou odlehlost sem příliš turistů nezavítá a je to dobře. Celý park lemují nové budovy **Jedličkova ústavu**, školy, byty, sportoviště, bazény, kavárnička a další zařízení. Park tak slouží klientům k odpočinku, ke studiu, veřejnosti je samozřejmě přístupný také, stejně jako kavárnička nebo některá sportoviště Jedličkova ústavu.

Školy, byty a pod skleněnou částí budovy „Ta kavárnička“

Jedličkův ústav a jeho klienti si tyto krásné bezbariérové a moderní školní a ubytovací budovy zaslouží víc než kdo jiný.

Prošli jsme kolem kavárničky do středu celého areálu a kolem sportovišť jsme došli k Tábořské bráně Vyšehradské pevnosti.

Uvnitř pevnosti, obklopena ekologickou zahradou stále stojí původní budova Jedličkova ústavu. Byla uvedena do provozu v roce 1913.

Jedličkův ústav je nejstarším českým zařízením pro děti a mládež s tělesným postižením. Dodnes se věnuje rehabilitaci, vzdělávání, zkrátka zlepšení kvality života lidí s hendcapem, často nejen dětí ale i celých rodin. Zdejší klienti mají možnost vzdělávání od mateřské školy po základní i středoškolské, odmaturovat mohou z angličtiny, němčiny, IVT, mohou se i vyučit v nejrůznějších oborech.

Stojíme před nejstarší budovou Jedličkova ústavu. Kdo se tedy nejvíc zasloužil že takový ústav vůbec vznikl, vždyť doba nebyla jednoduchá, psal se rok 1913. Odpověď nalézáme na průčelí budovy.

Ano byli to tito dva výjimeční lidé jimž patří pocta na pamětních deskách. **Doktor Rudolf Jedlička** zakladatel ústavu a s ním zde působil od vzniku tohoto zařízení první český učitel tělesně postižených dětí **František Bakule, reformní pedagog**. Nebyli zdaleka sami, na takovou práci bylo potřeba mnoho dalších obětavých spolupracovníků.

Krátký odpočinek ve stínu před **Leopoldovou bránou** a jdeme dál, čeká nás dnes již druhá neuvěřitelná vyhlídka, **Gorlice** z bastionu na vyšehradských hradbách.

**Praha jako na dlani, protějšší bastion na Novoměstských hradbách na dosah
a Pražský hrad jen o kousek dál**

Trochu jsme pokoukali, sešli z bastionu dolů a **Cihelnou bránou** jsme opustili pevnost. Zbývá projít **Vratislavovou ulicí**, pohled na výstavné paláce stavitele **Františka Hodka** téměř zakrývají košaté lípy.

Je to nádhera, jak to asi vypadá uvnitř ?

Upoutává i tento vzorně opravený domeček, je zde jediný, zřetelně o generace starší

Málo zřetelný nápis na tmavé tabulce jsme nakonec vyluštili, chtělo to jen přistoupit blíž :

*Útočiště chudých
založil a vysvětil 23. dubna 1866
vysoce důstojný probošt vyšehradský
Vojtěch Ruffer*

Poznámku jedné z turistek abychom tedy vstoupili, jsme vzali s úsměvem, není přece možné aby již v roce 1866 ten vyšehradský probošt věděl jak na tom budou po roce dva tisíce českých duchodců. Ale vážně, tak zle na tom přece nejsme když to bereme s humorem a řekneme si to po pravdě, peníze nejsou všechno, jen se podívejme na ten půlrok jenž máme za sebou, co jsme toho nachodili, co jsme viděli, někteří sportovali, mnozí pomáhali svým dětem s jejich dětmi a i když to vypadá jako fráze, tahle doba je jednou z nejlepších v tom našem letopočtu. Držme ji palce ať to ještě chvíli vydrží.

Poslední naše zastavení, říká se změna je život, tak tedy změna stylu. Celá oblast pod Vyšehradem je vlastně ukázkovou školou slavného českého kubismu. Tady, oproti centru Prahy, má své specifikum. Jedná se převážně o obytné budovy. Tak ještě než se rozejdeme podívejme se na naprostý unikát.

Kubistickou vilu s kubistickou zahradou architekta Josefa Chochola

Ptáte li se proč jsme odrbali listí z těch stromů a zahradu posypali sněhem, vězte že to dalo sice práci ale smysl to má, přes v červnu bohatě olistěné stromy vila není téměř vidět a na zahradě leží jakýsi nepořádek, asi související s opravami.

Zimní snímek ukazuje vilu v mnohem lepším světle. Vynikající architekt Josef Chochol ji postavil pro ing. Jindřicha Kovařovice ve stylu radikálního kubismu.

Tato vila leží jenom pár metrů od železničního mostu na rušném místě dopravních křižovatek a také tramvajových zastávek. Proto jsme se tady na Výtoni za pěkného letního počasí rozloučili a popřáli si pěkné prožití letních měsíců.

Náhradou za zasněženou Chocholovu zahradu, by mohla být pěkná hortenzie ze zahrady pankráckého kostelíka.

**Z Pankráce, Podolí a Vyšehradu 29.
června 2018.**

kronika Mirek
fotky jsme pořídili společně s Jarmilou a Alenou

